

Blad

Uitgave van KNNV afdeling Alkmaar – Den Helder
en IVN Noord-Kennemerland

Juni 2025
81

Natuurvereniging
KNNV
Alkmaar-
Den Helder

ivn
Noord-Kennemerland

“De”paardenbloem bestaat niet

Inhoud Blad

Alledaagse vlinders	3
in de bibliotheek	4
Even voorstellen	5
Lid van het IVN NKL voor het leven	6
Opvallend uiterlijk van zeekool	8
‘Onkruid’ plukken in de tuin	11
IVN-weekend “Het Nieuwe Land”	12
Kind en natuur	13
Gemeen (32)	14
“De” paardenbloem bestaat niet	17
De schijnzekerheid van een	18
‘gunstige staat van instandhouding’	20
HERKENNEN (8)	22
Lezing Alkmaar	23
Werkgroepen KNNV en IVN	26
Gegevens KNNV – en IVN werkgroepen	27
Achterblad	28

Blad is een gezamenlijke uitgave van
KNNV afd. Alkmaar – Den Helder en IVN Noord-Kennemerland.
ISSN 2210/416X

Redactie:
Ger Augustus 06 40940692
Wim de Groot
Keat Kho (vormgeving, keatkho@gmail.com)

Uiterste inzenddatum voor Blad nr 81: 15 juli 2025.
Te late inzendingen worden mogelijk niet geplaatst!
Tekst aanleveren als Word document. PDF bestanden worden
niet geplaatst. Maximale lengte circa 1000 woorden. Langere
verhalen alleen na overleg met de redactie.
Foto's altijd apart als jpg bestand opsturen (lieft meer dan 1.0
Mb). Geef ze een naam die als ondertitel gebruikt kan worden.
Tenzij anders vermeld, zijn de foto's van de auteur.

Alles naar: redactiebladivnnkv@gmail.com
De redactie behoudt zich het recht voor stukken in te korten, te
redigeren (bij ingrijpende veranderingen in overleg met de
auteur) of te weigeren.

Foto: Henk Groenewegen
Strandwerkgroep

Ger Augustus

Op het moment dat u dit leest zal het bijna zomer zijn. Nu is het medio mei en ook al zomers en droog. Hemelwater is een kostbaar goed geworden. Is het gevolg dat de schrijversbronnen er ook droog bij liggen? Het aanbod artikelen is ditmaal bescheiden. Gelukkig kunnen we met het aantal pagina's spelen. We vullen ditmaal 28 pagina's waar 32 pagina's meestal gangbaar zijn. Nu ga ik u niet uitnodigen om een artikel te schrijven. Mocht u daar wel over denken, dan heb ik wat tips die bij de vormgeving van Blad handig kunnen zijn. Ik schrijf dit op pagina 3. Ik zal proberen dit redactioneel tot ongeveer 400 woorden te laten groeien. Dan kan de vormgever met de tekst de pagina aardig vullen en is er ook nog plek voor een foto. Nemen we een dubbele pagina, dan is het prettig omstreeks 800 woorden in het artikel te steken en dan is er ook nog ruimte voor enkele foto's. Gaat u nu de uitdaging aan om iets te schrijven? Probeer u zo goed mogelijk de 400/800 woorden te benaderen? Stuur u de originele foto (jpg bestand) in? Geweldig. Dit stukje is bijna 200 woorden.

Het IVN Noord-Kennemerland heeft op de algemene jaarvergadering 3 nieuwe bestuursleden verwelkomd. Zij stellen zich verderop aan u voor. Bovendien zijn er enkele leden in het zonnetje gezet, omdat ze al 50 jaar lid zijn van de vereniging. Ik sprak met hen en heb dat in een artikel samengevat. Hier en daar is ook een verwijzing naar de aanstaande natuurgidsenopleiding, die in januari 2026 van start gaat. In september zal de informatiebijeenkomst zijn.

In het herfstnummer zult u daarover meer lezen. Daarnaast een verslag van het uitje van IVN NKL naar de Marker Wadden. Heeft u foto's gemaakt tijdens deze tocht, dan nodig ik u uit om deze met onze te delen, zodat we in het herfstnummer een prachtig palet aan foto's kunnen aanbieden. Zelf ga ik nog op vakantie naar een gebied waar ook duinen zijn, maar geen zee. Ik zal mijn ogen de kost geven en u wat meer over dat gebied vertellen. Is het een idee? Ook iets schrijven over de natuur op en rond uw vakantieplek?

Ik wens u veel leesplezier en succes bij het ontrafelen van de gemene foto's van Ruud, onze absoluut trouwe inzender van Gemeen, zoals u aan de nummering kunt zien.

ALLEDAGSE VLINDERS

– deel 14 – Distelvlinder (*Vanessa cardui*)

(10 wetenswaardigheden over een alledaagse soort, welke daardoor met andere ogen bekeken kan worden)

Verzameld door Ruud Costers (ruudcosters27@gmail.com)

1. Deze trekvlinder kruipt rond december in Midden-Afrika uit de pop om zich in januari in Noord-Afrika voort te planten en in februari de Middellandse Zee over te steken. De nieuwe generatie kan zelfs tot in Schotland, IJsland en Noord-Noorwegen doortrekken. Uit isotopen-onderzoek blijkt dat zij zelfs in 5 tot 8 dagen de Atlantische Oceaan naar Zuid-Amerika kunnen oversteken, een afstand van meer dan 7000 kilometer.
2. Om te kunnen vliegen moet de lichaamstemperatuur circa 30 graden Celsius zijn. De vliegsnelheid kan met meewind wel 50 kilometer per uur bedragen.
3. Mijn persoonlijke fenologische datagrenzen in de Noordkop zijn 7 mei (2018) en 28 oktober (2022). Vroege en late exemplaren zijn gemeld op 9 januari 1999 bij Ouddorp, ZH en 17 december 1944 bij Amersfoort.
4. Immigranten uit Zuid-Europa zijn kleiner en herkenbaar aan de flets geelbruine kleur. De vlinders van nieuwe generaties tonen een warme roodbruine kleur.
5. Volgens kronieken in Europa zorgden in het voorjaar van 1879 zwermen distelvlinders voor een zonsverduistering. Tegenwoordig zijn er ook zwermen op radarbeelden te ontdekken.
6. In jaren waarin veel Saharazand richting Europa waait, verschijnen ook veel distelvlinders.
7. De gemiddelde duur van de stadia is voor ei 6, rups 28, pop 15 en vlinder 43 dagen. Het vrouwtje produceert maximaal 1000 eitjes met een gemiddelde groepsgrootte van 94.
8. Behalve op distels worden de eitjes ook afgezet op soorten als gewone klit, grote brandnetel, kaasjeskruiden en asters.
9. Op 16 en 17 augustus 1996 lagen op de stranden van de Waddeneilanden vele duizenden dode vlinders, waaronder naar schatting 2200 distelvlinders op Terschelling.
10. De wetenschappelijke geslachtsnaam van distelvlinder (en ook van atalanta) wijzigde van Pyrameis via Cynthia naar Vanessa.

Foto's: Ruud Costers

distelvlinder (op heelblaadjes) 18 juli 2018
Koedijk - Geestmerambacht

distelvlinder (op akkerdistel) 24 juli 2024
Petten-Abtskolk

IN DE BIBLIOTHEEK

Joke Pruis

In 2024 heb ik voor de bibliotheek in Parnassia vier boeken gekocht.

Het eerste boek, een nieuwe **"KNNV basisgids voor strandvondsten"**, was een wens van de scholenwerkgroep en strandwerkgroep van IVN. Met deze gids hebben we weer actuele informatie, die kan worden gebruikt bij de activiteiten en excursies van beide werkgroepen. Het is fijn om te werken met een recente veldgids, want de natuur is altijd in beweging. Er komen soorten bij en helaas verdwijnt er ook flora en fauna uit Nederland. In mijn eigen boekenkast heb ik nog mijn eerste vogelgids "Zien is kennen" uit de jaren zeventig van de vorige eeuw. De krakeend was nog een uiterst zeldzame vogel en de nijlgans staat er nog niet in!

Hoewel oude natuurboeken leuk zijn om eens in te kijken, brengt me dat wel op het volgende: in de bibliotheek staan heel veel oude en verouderde boeken en af en toe krijg ik ook een aanbod van mensen die hun zolder aan het opruimen zijn. Wie wel eens in Parnassia komt, zal begrijpen dat ik daar meestal niet op in kan gaan. Sterker nog: we willen juist ruimte maken in de kasten en verouderde boeken uit de collectie halen.

De laatste jaren verschijnen er veel boeken die zijn geschreven vanuit bezorgdheid over de staat van de natuur. Het leek mij goed om die categorie (klimaat en milieu) wat extra aandacht te geven.

"Het Klimaatboek" onder redactie van Greta Thunberg is een mooie basisgids, waarin vele deskundigen aan het woord komen over duurzaamheid, klimaatverandering en voedselvoorziening in brede zin.

Jessica den Outer schreef een boek over haar levensmissie: **"Rechten voor de natuur"**.

Het derde boek is een boek waar ik zelf erg veel behoefte aan had in deze toch wel donkere tijden. Voor iedereen die graag iets wil doen, maar niet precies weet waar te beginnen, is er **"De groene actiegids"** van Nadine Maarhuis. Een fijn boek met heel veel praktische tips. Ik werd er weer een beetje blij van.

Theo Noten, bestuurslid IVN-NKL

Ik ben lid van IVN sinds begin 2024, daartoe aangezet door een voormalig collega, die nu in dienst is bij IVN in Amsterdam op de financiële administratie. Ik ben sinds juli 2020 met pensioen na 25 jaar gewerkt te hebben aan de bescherming van kinderen tegen geweld bij kinderrechtenorganisatie Defence for Children-ECPAT en op zoek naar een goede invulling van mijn vrije tijd. In 2024 heb ik samen met mijn vrouw, wonend in Heiloo, deelgenomen aan de interessante landschapscursus van IVN Noord-Kennemerland. Het bleek dat er in de bloeiende vereniging gezocht werd naar actieve vrijwilligers onder andere voor in het bestuur. Ik heb mijn interesse gemeld en meegedaan aan allerlei activiteiten en als aspirant-bestuurslid deelgenomen aan de bestuursvergaderingen en bijgedragen aan het opzetten van de landschapscursus 2025 en de voorbereiding van de IVN-NKL -natuurgidsenopleiding van 2026.

Ik wilde als kind al bioloog worden en ben in 1972 aan de nu Radboud Universiteit Nijmegen gaan studeren. In 1980 was ik klaar, met als hoofdvak aquatische ecologie met werk aan zeegras op Terschelling en het Bretonse Roscoff en bijvak geobotanie met een plantkundige inventarisatie van de Loonse en Drunense Duinen en het aangrenzende natte De Brand. Planologie was mijn tweede bijvak over het effect van de Groene Nota (Vierde Nota Ruimtelijke Ordening) op natuur en milieu.

Ik had mijn studie ingericht om in de natuur en milieubescherming te gaan werken. Dat is niet gelukt, er was nauwelijks tot geen werk voor biologen begin jaren 80. Ik ben me wel altijd blijven interesseren voor natuur en milieu en hoop bij IVN-NKL met mijn vaardigheden op het terrein van marketing, communicatie, projectmanagement en beleidsbeïnvloeding van nut te zijn.

Frank Elzas; algemeen bestuurslid IVN-NKL

Mijn enthousiasme voor de natuur begon op mijn 14e jaar. Ik werd lid van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN). Elke zondagochtend trokken we met verrekijkers de natuur in. Met name de Hondsbossche zeewering was een geliefde plek om vogels te spotten. Op mijn 17e kreeg ik in de zomervakanties een baantje bij het hoofdkantoor van het IVN in Amsterdam. Piet Steltman (toen secretaris van de IVN) opperde of ik belangstelling had om in Alkmaar een IVN-afdeling te helpen oprichten. Daar heb ik me enthousiast voor ingezet. Voor en met IVN leden allerlei activiteiten georganiseerd. De zomer na mijn middelbare schoolexamen werkte ik bij de actiegroep Wees Wijs met de Waddenzee, georganiseerd door Ecomare, onderdeel van het Texels Museum.

Toen ik na mijn middelbare schoolopleiding in Utrecht ging studeren is het contact met de NJN en met de IVN op een laag pitje geraakt.

Ik heb verschillende studies gestudeerd en afgerond; theaterschool, hbo sociaal cultureel werk en de studie kunstgeschiedenis aan de UVA. Daarnaast – mijn hobby is duiken – heb ik tevens de NOB-duikinstructeursopleiding gedaan. Veel gedoken en genoten van de fantastische onderwaterwereld in Zeeland.

Beroepsmatig heb ik gewerkt als jongerenwerker, trainingen gegeven aan jongerenwerkers, curriculum gemaakt voor beroepsonderwijs en ben docent geworden.

Na mijn pensionering maakte ik veel wandelingen door het duingebied. Ik geef stadswandelingen en probeer om het aspect 'natuur in de stad' tijdens mijn wandelingen te verweven. Ik besloot om de natuurgidsenopleiding (ngo) te gaan volgen die ik in 2024 met veel plezier heb afgerond. Momenteel zit ik in het enthousiaste voorbereidingsteam voor de volgende ngo -opleiding; start 2026.

Jan Pels, secretaris IVN-NKL

Ik ben in 1962 geboren in Rotterdam en opgegroeid in Delft.

Sinds mijn kindertijd houd ik erg van de natuur. Vooral vogels mag ik graag zien. In de klaslokalen van de lagere school hingen prachtige natuurposters van het IVN aan de muren. Die schoolplaten prikkelden mijn verbeelding. Dat is mij bijgebleven.

Nu, vele jaren later, ben ik met prepensioen. Ik zocht naar een invulling om mij nuttig te maken voor de natuur en was blij verrast toen de vacature van secretaris van IVN-NKL op de vrijwilligerssite verscheen. Ik meldde mij aan en op 5 april ben ik tijdens de algemene ledenvergadering toegetreden tot het bestuur. De komende tijd ga ik mij verder oriënteren op de activiteiten van de vereniging en kijken waar ik mijn energie op kan richten op een manier die bij mij past.

Ik ben opgeleid tot politicoloog (UvA) en bestuurskundige (UTwente). Mijn loopbaan speelde zich af in het openbaar bestuur. Ik heb 20 jaar gewerkt bij de gemeente Alkmaar als beleidsadviseur en afdelingshoofd. En verder werkte ik bij de gemeente Haarlem, Hoorn en Edam-Volendam.

Samen met mijn vrouw woon ik sinds 1988 in Alkmaar. Tot groot genoegen, want met de Oudorperhout ligt de natuur bij ons om de hoek. Wandelen is een grote hobby. Flinkke stukken lopen in het PWN-gebied en de bossen bij Schoorl. Lekker buiten zijn en ook als training voor de Nijmeegse vierdaagse.

LID VAN HET IVN NKL VOOR HET LEVEN

Ger Augustus

Het is dinsdag 15 april. Met de wind in de rug fiets ik over de Baakmeerdijk en de Schapenlaan naar Schoorl. De bermen kleuren geel. Paardenbloemen zijn prominent aanwezig. Het zonnige geel straalt je tegemoet.

Ik heb een afspraak met Cor Thomas en Piet Winder. Daarvoor pedaleer ik naar het Buitencentrum Schoorlse Duinen. Piet zit al op een bankje in de zon. Als ik mijn fiets gestald hebt, komt hij me tegemoet. De zonnebril is ook een extra bescherming voor de recent gelaserde ogen. We begroeten elkaar en ik krijg meteen te horen dat de fitis achter mijn rug zingt. Met de oren van Piet is absoluut niets mis!

Het wachten is op Cor. De elektrische auto van zijn zoon kan vanwege een andere stekker niet ingeplugd worden in de laadpaal. Het opladen wordt uitgesteld voor een later moment en wij kunnen IJgenweis betreden om met koffie en gebak een plekje buiten op het terras te zoeken.

Cor en Piet zijn benoemd tot ereleden van IVN Noord-Kennemerland. Dat is gebeurd op de algemene ledenvergadering. Cor is in mei 80 jaar geworden en zal zijn leven lang lid blijven van de vereniging. Piet is inmiddels 81. Cor en Piet kennen elkaar ook al een halve eeuw. Actief in de natuur kunnen ze elkaar goed vinden.

Cor Thomas

Piet Winder

ivn *beleef de natuur!*

Jutten

Piet is geboren en getogen in Schoorl. De schoolbank was niet een favoriete zitplaats voor Piet. Gelukkig was er nog het raam om naar buiten te kijken. Zijn lust en zijn leven was in de natuur te struinen. De zeereep was hét gebied om te jutten. In de duinen leefden konijnen en fazanten. Ook hier 'jutte' Piet en ving wat binnen handbereik was.

Piet: "Als ze te stom waren om weg te lopen!"

Cor volgde Piet in het jutten. Zo kwamen Piet en Cor een 'drabbige' plank tegen. Dat is een door het zilte zeewater aangetaste plank. Planken zullen wel de onderdelen worden van een te bouwen kippenhok.

In het huis van Piet hangt een bijzondere spiegel. De omlijsting is een patrijspoort uit een Chinees schip.

De Wan Chun lag op 13 november 1972 voor anker ter hoogte van IJmuiden. Het schip had willen bunkeren in IJmuiden, maar vanwege het stormachtige weer was de loodsdienst gestaakt en moest de kapitein beter weer afwachten. Het weer verslechterde echter snel. De zuidwesterstorm wakkerde aan tot orkaankracht, waardoor het schip van haar ankers sloeg. Haar 6000 pk machine was niet sterk genoeg om tegen de storm in weg te komen van de lagerwal. De Wan Chun bleef twee jaar vastliggen op het strand. Bergingspogingen mislukten en uiteindelijk viel het schip op haar zij in de voor de berging gegraven geul. Toen restte slechts de sloop ter plekke. In die twee jaar was het schip een toeristische trekpleister. Veel mensen zullen zich het schip herinneren.

Piet is een van de weinigen die in die tijd aan boord is geweest. De patrijspoort is daar het levend bewijs van.

De vijftienjarige Piet begint als leerling in een boomkwekerij. Coursussen waren gekoppeld aan zijn werkzaamheden, maar die sloeg Piet met alle liefde over. Een uitzondering vormde de natuurgidsenopleiding van het IVN.

Cor komt oorspronkelijk uit Utrecht. In 1971 wordt hij inwoner van Oudorp. Om de omgeving te leren kennen doet hij mee aan de fietsvierdaagse. Fietsend gedurende die vier dagen ontdekt hij de duinen en is de interesse voor de natuur geboren. Een vogelexcursie met Arie Tamis is het vervolg, waarna hij lid wordt van het IVN. Dat is op dat moment IVN Bergen, in 1968 voortgekomen uit de Natuurwacht Bergen. In 1974 wordt IVN Bergen IVN Noord-Kennemerland. Vanaf 1968 zijn er natuurgidsenopleidingen. Docent biologie, Jaap Kranenburg neemt alle lessen en excursies voor zijn rekening. Ari Tamis is voorzitter van IVN Bergen. Hij helpt met de organisatie van de cursus. Het weekend Texel is vanaf het begin een onderdeel van de natuurgidsenopleiding!

Het Bergens IVN

Bij het IVN ging het toen om de natuurbeleving en de mensen vertellen hoe het in de natuur is. Tegenwoordig noemen we dat educatie. In die tijd speelde het idealisme de hoofdrol, werden belangstellenden meegenomen de natuur in. Later is er gesproken over een bijdrage van de bezoekers aan een rondleiding. Dat heeft toen nog heel wat voeten in de aarde gehad.

Cor zal ook een aantal jaren bestuurslid zijn.

Ecologisch bermbeheer

Na de bomen komt Piet in dienst van de gemeente Bergen. Het ecologisch bermbeheer ontstaat, waarbij planten mogen groeien en het maaien zo min mogelijk wordt uitgevoerd. Paardenbloemen en boterbloemen groeien weelderig. Dat is voor inwoners een schril contrast met hun goed onderhouden tuinen, waardoor het bermbeheer op termijn weer wordt aangepast naar maaien en kort houden.

Meeuwen

In het verleden was er een grote broedkolonie stormmeeuwen in de buurt van het Vogelmeer in de Schoorlse Duinen. De eieren waren geliefd bij de Egmonders. Het was voeding waar je sterk van werd. Gezien de omvang van de meeuwnesten waren er genoeg eieren te rapen. Ondanks bewaking van het broedterrein zijn zo heel wat eieren verschalkt!

Larus canus 2, Stormmeeuw, adult, Saxifraga-Jan van der Straaten

Geleidelijk ontstond de vraag hoe de kolonie uit te roeien vanwege de enorme vervuiling van de heide. Daar zijn vele, vele woorden aan besteed. De vos deed zijn intrede en in twee jaar tijd was de meeuwenkolonie uitgeroeid!

Besturen

De mannen hebben ook aardig wat bestuurlijke ontwikkelingen meege-maakt. Waar hun natuurgidsencursus door twee personen werd ingevuld, spreken we nu in de opleiding van docenten. Bestuursleden zijn gekomen en weer gegaan. De mannen constateren nu een bestuurlijke stabiliteit in een bloeiende vereniging, nog steeds een beetje eigenwijs ten opzichte van het landelijk bureau in Amsterdam.

Van Utrecht naar de Eilandspolder

Cor komt oorspronkelijk uit Utrecht. Toen hij naar Oudorp verhuisde leerde hij de duinen dankzij de fietsvierdaagse kennen. Hij vindt het heerlijk in de vroege uren door de duinen te lopen en te genieten van de vogelzang. Tijdens het werkzame leven deed hij dat voor het werk uit.

Hoempen in de Eilandspolder

Cor zal op deze dinsdag van 18.30 tot 20.30 uur zijn oren wijd openzetten in de Eilandspolder om het hoempen van de roerdomp waar te nemen. Hij is de meest noordelijke hoempa-post. Tussen Amsterdam en de Eilandspolder staan meer vrijwilligers om naar de serenade van de roerdompen te luisteren.

Met mijn aantekeningen en een geluidsopname fiets ik weer huiswaarts. De zon doet haar best om de paardenbloemen in de berm nog meer te laten schitteren. Een dag later zal ik bij Henk en Henk aanschuiven. Het programma voor de volgende natuurgidsenopleiding is gemaakt. Om het programma vorm te geven zullen we meer dan twee docenten inzetten. Bij elke cursusavond (dinsdag) en excursie (zaterdag) benoemen we een ter zake kundig docent. Acht man sterk zullen we ons over programma en docentenkorps buigen om zo langzaam maar zeker naar de natuurgidsenopleiding 2026/2027 toe te werken. Cor en Piet zijn ooit ook aan de natuurgidsenopleiding begonnen. Nu is het aan een nieuwe generatie om zich aan te melden en aan de slag te gaan.

Foto: Wim de Groot

OPVALLEND UITERLIJK VAN ZEEKOOL

Ruud Costers

In Blad 64 van maart 2021 schreef ik onder de titel Metamorfose over de gedurende het jaar opeenvolgende verschijningsvormen van zeekool (*Crambe maritima*). Ik verkeerde in de veronderstelling dat de twaalf op de noeste Hondsbossche Zeewering gemaakte foto's een compleet beeld gaven. Ten onrechte, zoals bleek op 19 maart 2025. Ik vond op dezelfde locatie een soort wortelstokken en had geen flauw idee van welke plantensoort deze zouden kunnen zijn. Niels Eimers, validator van waarneming.nl, wist het wel: zeekool! Een dag eerder werd deze verschijningsvorm ook nabij Calais in Frankrijk gefotografeerd. Willemien Troelstra vond deze vorm als van een 'oerplant'. Rien Ondersteijn zag een sterke overeenkomst met reuzenzeekool (*Crambe cordifolia*), dat in de Kaukasus voorkomt en in Nederland incidenteel ontsnapt uit siertuinen.

ruudcosters27@gmail.com

zeekool-1

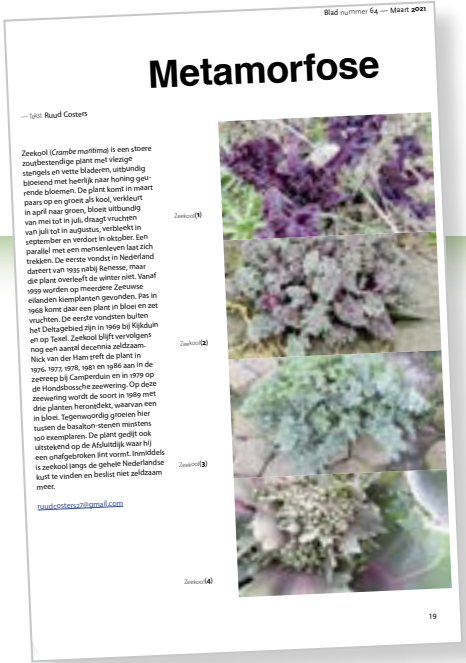
zeekool-2

zeekool-3

zeekool-4

'ONKRUID'

PLUKKEN IN DE TUIN

Ger Augustus

In korte tijd is de natuurlijke omgeving groen geworden in een periode zonder regen. De akkers met bolgewassen geven meer kleur aan al dat groen. Het zaaigoed moet wel bewaterd worden, want de zaden in de bodem hebben veel vocht nodig. Het vochtgehalte in een zaadje is zo'n 20%. Om te kunnen kiemen moet dat vlug naar 60%. En in die kiem is het plantje al aanwezig.

Vanuit de kamer heb ik direct zicht op mijn natuurlijke omgeving. Dat is de tuin. Ik schrijf dit medio april, u leest het medio juni of later of helemaal niet. Wat ik nu dus schrijf is geschiedenis. Hoe het bij het lezen van mijn verhaal in de tuin gesteld is, is nu toekomst.

Terug naar de geschiedenis. De mens is begonnen als jager en verzamelaar van vruchten en noten. De Romeinen zijn twintig eeuwen geleden naar ons land gewandeld om hun Romeinse Rijk wat groter te maken. Dat is hun aardig gelukt. Ze misten in onze barbaarse samenleving groente.

Het zevenblad (*Aegopodium podagraria*) is een van de eerste groenten die zij hier verbouwden. Ik schrijf hier, omdat ik geboren ben in het vroegere woonoord Coriovallum, tegenwoordig Heerlen. Terug naar het zevenblad. Het ligt niet in de kisten bij de groenteman, maar er zijn mensen die het in hun tuin hebben, zoals ik. Dan wordt het onkruid genoemd. Maar, het was groente,

dus kun je het in deze tijd ook gewoon eten. Het is een vaste plant, die aardig wortelt, en voortdurend zorgt voor nageslacht. Zo wordt het een prima bodembedekker, waar je nooit meer van af komt! Alles wat boven de grond komt dus eten, het demotiveert in ieder geval de groei.

Het is eetbaar, smaakt enigszins naar peterselie, is urine afdrijvend en versterkt de nieren. Het genuttigde zevenblad helpt de nieren bij het afvoeren van de giftige stoffen.

Het zevenblad in de tuin heeft gezelschap van daslook (*Allium ursinum*). Ik zal maar eerlijk bekennen dat ik ooit een polletje van de Buerweg in Bergen heb meegenomen. Dit knolgewas doet het prima in mijn tuin. Ook daslook is eetbaar. Het blad heeft een uienmaak. De ui-achtigen werden vroeger look genoemd, vandaar knoflook, daslook, bieslook. Vroeger deed de naam berenlook ook wel opgeld. Nu hebben wij hier geen beren, maar na het ontwaken uit de winterslaap zouden de beren als eerste daslook eten.

- Daslook is een vaste plant met een kleine, langwerpige bol en een driehoekige stengel.
- Het bevordert de spijsvertering en kan bijdragen aan gezonde bloedvaten.

daslook

Het zevenblad is als blad al aanwezig in de tuin, de daslook begint te bloeien en er verschijnt nog een plantje, het lelietje-van-dalen (*Convallaria majalis*). Dat aardige lelietje gaat alle kanten op. Meestal zijn er twee bladeren die aan de wortel ontspringen. Die bladeren lijken een beetje op het blad van de daslook, dat dus uit een bolletje voortkomt. Het lelietje verspreidt wel een prettige geur. Daar wordt in de parfum industrie dankbaar gebruik van gemaakt.

tuinrand

Foto 3: lelietje-van-dalen

Tegenwoordig is er veel aandacht voor wildplukken. Ik pluk wild in de tuin, maar het lelietje-van-dalen laat ik met rust, of het moet als boeketje in een vaasje komen. Misschien een idee voor moederdag.

In Frankrijk en België is het gebruikelijk dat kinderen lelietjes-van-dalen kopen voor hun moeder. Nou, ze mogen bij mij komen plukken!

zevenblad

IVN-WEEKEND "HET NIEUWE LAND" OMGEVING URK

Het IVN-weekend, waarbij alle IVN-ers van Noord-Kennemerland welkom zijn, is op 29-30-31 augustus 2025. Ben je nog niet eerder mee geweest? Probeer het eens! De IVN-weekenden staan garant voor veel natuurbeleving en gezelligheid! We gaan overnachten in een groepsaccommodatie op: Vakantiepark 't Urkerbos, Vormtweg 9, 8321 NC Urk.

Tel: 0527687775

receptie@urkerbos.nl

- De groepsaccommodatie ligt op een afgesloten gedeelte
- Natuurbeleving
- Veel gezelligheid
- Optrekken met gelijkgestemden
- Een gevarieerd programma.
- In het weekend van 29-30-31 augustus 2025 ontmoeten we elkaar op vrijdagmiddag 16:00 uur in Urk, gelegen aan het Urkerbos. We overnachten in een groepsaccommodatie met dezelfde naam.

- Vrijdag: een "Struun en Kruidentocht" o.l.v. kruidenvrouw Antje Kaptein.
- Zaterdag: Naar het Bomenarchief waar de biodiversiteit voor nu en later wordt veiliggesteld. Na de lunch met een boswachter van Staatsbosbeheer naar De Werkschuur en het bomengenengebied.
- In de middag Ginkiestocht door het oude vissersplaatsje Urk met bezoek aan de visafslag onder begeleiding van 2 gidsen.
- Zondag: Excursie met boswachters van Natuurmonumenten in het Urkerbos. Rondleiding in museum Schokland en het buitengebied ervan (UNESCO Werelderfgoed).
- De kosten van het weekend bedragen € 225,- p.p. all inclusive, ook als u geen gebruik maakt van de groepsaccommodatie om te overnachten.

Te betalen vóór 1 juli 2025 op rek. nr. NL29INGB0001667413 t.n.v. IVN Noord-Kennemerland. Graag vermelden: Het Nieuwe Land weekend. Opgeven bij:

Marja Apeldoorn

OPGEVEN BIJ:

Marja Apeldoorn
marjaapeldoorn@concepts.nl
 072-5338328 of 06-30820225 of
 Peter en Marijke Brouwer
 072-5716189
 of 06-53939697 (Peter)
 06-10695013 (Marijke)

KIND EN NATUUR

Henk Groenewegen

De doelstelling van IVN is om de natuur dichterbij te brengen, want als je meer van de natuur houdt, ga je er ook beter voor zorgen. Een van de doelgroepen waar we ons als IVN op richten zijn uiteraard de kinderen die nog zo nieuwsgierig in het leven staan. Je hoort ook vaak van volwassenen die zich inzetten voor de natuur dat het zaadje in hun jeugd is geplant.

Strandwerkgroep IVN-NKL

Wat was het dan ook leuk om als IVN Noord-Kennemerland op woensdag 9 april jl een inspiratiebijeenkomst Kind & Natuur Noord-Holland te mogen verwelkomen in ons gebouwtje Parnassia in Bergen aan Zee. Vertegenwoordigers van vijf IVN-afdelingen in Noord-Holland waren vertegenwoordigd, wat leidde tot een levendige en inspirerende uitwisseling over de verschillende activiteiten die deze afdelingen organiseren voor met name kinderen tot de middelbare schoolleeftijd. Enkele afdelingen organiseren activiteiten in het weekend, andere juist in samenwerking met scholen door de week. Alles hangt uiteraard af van de beschikbaarheid van vrijwilligers en van de mogelijkheden in de omgeving. Zo gaan IVN-ers in West-Friesland het water op met schoolklassen of het bos in om van alles te ontdekken. In Amsterdam worden in de weekenden juist de parken opgezocht.

Als gastvrouwen konden Floor van Splunder (Scholenwerkgroep) en Thea Scheepe (Mussenwerkgroep) wat uitgebreider laten zien wat er bij IVN Noord-Kennemerland georganiseerd wordt voor kinderen. En dat is echt indrukwekkend. De Scholenwerkgroep ontvangt per jaar 80-100 klassen van scholen uit de wijde omgeving en biedt een uitgebreide keuze themalessen aan, deels binnen in het gebouwtje Parnassia deels buiten in het duin

of aan het strand. Regelmatig worden nieuwe lessen ontwikkeld, onder andere als afstudeerproject tijdens de natuurgidsenopleiding. Vanuit Parnassia begeleidt de Strandwerkgroep zo'n 20-25 schoolklassen bij het kornet-trekken op het strand. Voor kinderen vaak een openbaring van wat er allemaal zo vlakbij het strand in zee leeft. De vrijwilligers van de Mussenwerkgroep van Thea Scheepe gaan juist naar de peuterspeelzalen en de scholen toe en bieden daar een breed scala van activiteiten aan. Van moestuinieren voor peuters tot Speurneuzen in de Natuur in en rond basisscholen. Recent wordt ook een Natuurontdekkpad bij de Stadsboerderij in de Alkmaarderhout aan scholen aangeboden.

En dan zijn we tijdens die bijeenkomst nog vergeten te noemen dat we met de jaarlijkse Vlinder- en Paddenstoelendagen ook nog eens honderden kinderen op een leuke en creatieve manier met de natuur in aanraking brengen.

Louwra Postma, projectleider Kind & Natuur Noord-Holland, lichtte het landelijke programma toe. IVN streeft naar Natuurrijke Scholen waar het leren over de natuur voor kinderen een belangrijk element is. De missie is om het leren in, van en over de natuur een integraal onderdeel van het lesprogramma van de school te

maken. De activiteiten van de verschillende werkgroepen van onze afdeling sluiten mooi aan bij de doelstelling van IVN om kinderen te betrekken bij de natuur.

Het was erg leuk en inspirerend om de activiteiten Kind & Natuur bij de IVN-afdeling Noord-Holland op die middag van 9 april zo voorbij te zien komen. Het enthousiasme en de gedrevenheid van de deelnemers was bijzonder. Mooi om elkaar zo te ontmoeten en te leren van elkaar. En wat mogen we als IVN blij zijn met zulke enthousiaste vrijwilligers!

De Scholenwerkgroep ontvangt per jaar 80-100 klassen van scholen uit de wijde omgeving

Floor van Splunder

fotografie: Rogier Reker (<https://www.vrijwilliggroen.nl>)

Inspiratie op het strand

GEMEEN (32)

Test je soortenkennis met het op naam brengen van de afgebeelde soorten. De namen hebben iets gemeen. Met het herkennen van twee soorten heb je een overeenkomst die kan helpen bij het op naam brengen van een mogelijk lastiger derde soort. De volledige oplossing bestaat uit de **drie soortnamen én hun gemeenschap**. Mijn foto's zijn in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal gemaakt. Zullen er lezers zijn die de overeenkomst van deze soorten kunnen achterhalen? Wil je uiterlijk 10 juli je mogelijke oplossing mailen naar ruudcosters27@gmail.com?

foto 1

foto 2

foto 3

Gemeen 31

De oplossing van Gemeen 31 is sprookjesfiguur. De gans is de dwerggans, de paddenstoel de netstelige heksenboleet en de zweefvlieg het variabel elfje.

De volledig oplossingen kwamen in deze volgorde van Peter de Greeuw, Rina Klous & Jacos Jes, Jan Verkaik, Ans Roos, Mieke Pol, Freek Kalsbeek, Mart van Zweeden, Ina Hemmer, Gerard Langedijk, Lucette Robertson, Marian van der Laan, Cees Volkers en Johan de Vries.

Hanneke Reitsma, Peter de Zwart, Marja Apeldoorn, Johan Eilering, Tom Damm, Joke Vink, Marianne Knip en Kim Bakker vonden niet direct de gans

(‘geeloogje’) en/of de boleet (roodbruin aderig netwerk op de steel) en/of het elfje (zwart voorhoofd en een schuine onderkant van de rugplaatjes).

Tom kwam op het verkeerde spoor door zijn vaststelling dat erythropus (rode voet of steel) zowel de soortnaam van de gewone heksenboleet als van de dwerggans is. Er zijn nog zes inheemse soorten met deze soortnaam, waaronder de zwarte ruiter.

Johan Eilering kent het sprookje **Ondine** waarin alle drie GEMEEN-31-figuren een rol spelen: *Het gaat over een beeldschone waternimf (een soort elf of fee) die verliefd wordt op een sterfelijke man. Ze trouwt met hem, maar hij*

verraadt haar later. In sommige versies van het sprookje wordt de waternimf vervloekt door een boze heks, die haar dwingt om naar het water terug te keren en haar geliefde nooit meer te zien. In sommige versies komt ook een dwerg voor, die de bewaker is van een magische bron en een belangrijke rol speelt in het lot van de waternimf. Hij kan haar helpen haar geliefde terug te krijgen, maar alleen tegen een zware prijs.

“De” PAARDENBLOEM BESTAAT NIET

Wim de Groot

Vorig jaar hadden wij ons ingeschreven voor een excursie over paardenbloemen met Karst Meijer, de paardenbloemdeskundige van Nederland. Helaas ging dat toen niet door vanwege ziekte van de excursieleider. Een paar maanden geleden was er opnieuw een mogelijkheid je aan te melden om met deze specialist op pad te gaan en schreven we ons dan ook snel in. Gelukkig op tijd want de belangstelling was groot. Vrijdag 18 april bleek een goede keuze voor de excursiedag: een aangename temperatuur, volop zon en droog. Anderhalf uur rijden naar Rockanje in Zuid-Holland bleek de moeite waard te zijn.

Nadat de vijftien deelnemers langzaam waren binnenge-druppeld op het kleine parkeerplaatsje in het bos nabij het duingebied ten noorden van Rockanje kwam Karst Meijer, vergezeld van Erik van den Ham, zelf aanrijden. Zij bleken een nog langere rit dan wij achter de rug te hebben, helemaal vanuit Friesland. Twee dagen daarvoor was hun langverwachte boek “Veldgids Paardenbloemen” afge-leverd door de drukker. De kofferbak van hun auto werd geopend en we konden ter plaatse (“vers van de pers”) een exemplaar scoren voor een gereduceerde prijs van 30 euro.

De paardenbloem staat ook wel bekend als “het stiefkind van de Nederlandse Flora”. Wat maakt deze plant nu zo interessant, ze lijken toch allemaal op elkaar? Er zijn echter wel degelijk verschillen. In het duingebied komen we regelmatig de “zandpaardenbloem” tegen en in het schrale duingrasland de “oranjegele paardenbloem”. We waren er ons dus al goed van bewust dat er verschillende “soorten” zijn maar hadden ons nooit verder verdiept in de mo- gelijkheden. Deze excursie was een uitgelezen kans om daar verandering in te brengen.

Bij de gebruikelijke indeling van planten hebben we het meestal over familie, geslacht en (onder)soorten.

De taxonomie van het geslacht paardenbloem is altijd zeer inge- wikkeld geweest, vergelijkbaar met die van bijvoorbeeld bramen en havikskruiden. Hier is sprake van een aantal secties met daarin microsoorten. Een reproductief systeem genaamd apomixis (“aseksuele voortplanting via zaden”) ligt hieraan ten grondslag. De meeste paardenbloemen zijn genetische kopieën van de moe- derplant die hun zaden voortbracht. Dat komt omdat de meeste paardenbloemen asexueel klonaal zijn: ze produceren zaden zonder uitwisseling van genen via seks. In het boek van Karst Meijer en zijn coauteur Erik van den Ham wordt dit hele proces en de gevolgen daarvan voor de ecologie en taxonomie uitvoerig beschreven. Lastige materie maar zeer lezenswaard!

In de 23e editie van Heukels Flora van Nederland (2005-2020), waar wij het jaren mee moesten doen, werd maar veen halve kolom aan de paardenbloem gewijd. De samensteller van die editie, Ruud van der Meijden, vermeldde alleen Taraxacum officinale s.l. (“paardenbloem”).

In de 24e uitgave vanaf 2020 wordt de taxonomie iets uitgebreider behandeld en wordt gesproken van 8 verschillende secties, ieder met een aantal “microsoorten”. De determinatie van deze micro- soorten wordt verder niet besproken.

In deze nieuw verschenen Veldgids worden 10 verschillende secties onderscheiden met daarin per sectie een aantal variërend van één tot meerdere tientallen microsoorten. De secties kennen een we- tenschappelijke en Nederlandse naam, de microsoorten alleen een

wetenschappelijke. Voorbeeld: Sectie Erythrosperma (zandpaar- denbloem), Taraxacum xxx (ongeveer 25 soorten). In totaal vind je in het boek ongeveer 200 verschillende microsoorten beschreven. Een hoofdsleutel leidt tot de secties, binnen elke sectie stuurt een aparte sleutel je richting microsoort. De sectie Taraxacum (weide- paardenbloem) bevat het grootste aantal soorten en is nog weer onderverdeeld in zogenaamde series om de kans op verdwalen in de vele mogelijkheden te verkleinen.

De eerste paar planten die we al wandelend in de berm naast het pad tegenkwamen werden door onze excursielei- der, om het ons niet al te moeilijk te maken, alleen herleid tot een sectie. Die secties worden onderscheiden op basis van allerlei in het boek goed omschreven kenmerken. Belangrijk daarbij is bijvoorbeeld de stand van de omwind- selbladen, de vorm van de bladen en dan met name de bladlobben, de kleur van de bladsteel etc. Er werd echter

sectie Celtica, Taraxacum dupidentifrons

sectie Hamata

sectie Taraxacum, Taraxacum sellandii

sectie Taraxacum, Taraxacum lacinosifrons

sectie Erythrosperma, Taraxacum tortilobum

sectie Celtica, Taraxacum gelertii

sectie Celtica, Taraxacum dupidentifrons-2

sectie Palustria, Taraxacum palustre

al gauw overgeschakeld op determinatie op microsoort, als de aanwezige kenmerken dat tenminste toelieten. Een betrouwbare determinatie is overigens alleen mogelijk van half maart tot begin juni, onder andere omdat de bladeren na die periode van vorm kunnen veranderen.

De locatie bij Rockanje bleek geselecteerd te zijn omdat in die buurt ook de bedreigde moeraspaardenbloem voorkomt. De soorten binnen de sectie Palustria (moeraspaardenbloem) zijn sterk bedreigd door onder andere het verdwijnen van de habitat vochtige en onbemeste weilanden. In een nat duinvalleitje aan het einde van de route zagen we zo'n dertig exemplaren van deze soort. Voor ons beiden het hoogtepunt van de excursie.

Inmiddels hebben we, gewapend met de veldgids, ook zelf geprobeerd de opgedane kennis toe te passen in onze eigen omgeving. In het duingebied gaat dit dan vooral om microsoorten in de sectie van de zandpaardenbloemen. Dat lukt lang niet altijd even goed maar alleen al het kunnen plaatsen van een paardenbloem in een van de

hoofdgroepen geeft ook voldoening. In het voorjaar zal de veldgids waarschijnlijk vaak meegaan in de rugtas.

Bij het verschijnen van dit artikel in Blad 81 ergens in juni is het seizoen helaas afgelopen maar volgend jaar biedt nieuwe kansen.

Via de website van de uitgever is een aantal bladzijden van de veldgids in te kijken: <https://noordboek.nl/boek/veldgids-nederlandse-paardenbloemen/>
Via o.a. Spotify is de podcast serie "Toekomst voor de Natuur" van de Vlinderstichting te vinden waarbij in aflevering 82 een uitgebreid gesprek is te horen met de beide auteurs (directe link: <https://creators.spotify.com/pod/profile/toekomst-voor-natuur/episodes/82--Paardenbloemen-het-goud-van-de-Nederlandse-flora---met-Karst-Meijer-en-Erik-van-den-Ham-e31dk1n>)

DE SCHIJNZEKERHEID VAN EEN ‘GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING’

Johan Bos

Natuurbeschermers halen bij de rechter vaak bakzeil. De juridische hobbels waarover zij met regelmaat van de klok struikelen heeft te maken met de zin: ‘De gunstige staat van instandhouding van deze soort wordt niet bedreigd.’ Volkomen onterecht en het is onbegrijpelijk dat eigenlijk nog nooit iemand dit heeft aangekaart. De Europese Commissie draait met dit taalkundige vehikel de bewijslast slim om. Verondersteld wordt dat geen bedreiging plaatsvindt zolang niemand bewijst dat het wel zo is. Resultaat: de natuur en de biodiversiteit blijven steeds verder achteruitgaan.

Laten we de omstreden zin, die in principe geruststellend lijkt, eens nader beschouwen. Hij wordt altijd gebruikt in vergunningstrajecten onder de Wet natuurbescherming (Wnb). De jurist van de tegenpartij komt ineens met de stelling dat ‘de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt’. Conclusie: het bouwproject of de vernietiging van een stuk bos mag doorgaan, ondanks het feit dat er bijvoorbeeld dassen, rugstreeppadden of vleermuizen zitten.

► Schijnzekerheid

Logischerwijs, ecologisch en juridisch schiet dit vaak gebruikte argument ernstig tekort. Allereerst is het onmogelijk om te bewijzen dat iets niet zal gebeuren. De stelling impliceert kennis over de toekomst, over alle mogelijke invloeden op een soort, en over alle cumulatieve effecten — die per definitie onzeker zijn. Dit type negatieve bewijsvoering biedt een schijnzekerheid die niet toetsbaar is en die daarmee direct zijn betrouwbaarheid verliest. In de logica is dit het probleem van falsifieerbaarheid, een principe dat is beschreven door de beroemde filosoof Karl Popper.

Daarnaast speelt het schaalprobleem een cruciale rol. De staat van instandhouding van een soort kan op regionaal niveau verslechteren, terwijl die op nationaal of Europees niveau nog ‘gunstig’ wordt genoemd. Door vooral nationaal of Europees te redeneren, kunnen lokale populaties structureel achteruitgaan zonder dat dit juridisch erkend wordt. Ecologisch gezien is dat een ernstige misvatting: soorten leven niet in juridische eenheden, maar in concrete leefgebieden. Een lokale populatie die verdwijnt kan het begin zijn van een nationale daling — zeker als elders dezelfde druk optreedt. En vaak weten rechters in een

bepaald gebied niet wat er elders in de regio, het land of op Europees niveau gebeurt.

► Momentopname

Ook de tijdsdimensie wordt vaak veronachtzaamd. Een uitspraak over de staat van instandhouding is meestal een momentopname, terwijl soorten onderhevig zijn aan trage trends, vertragingseffecten en onverwachte omslagpunten. De uitspraak ‘komt niet in gevaar’ is dan ook misleidend als er geen robuuste lange termijn monitoring en scenarioanalyse aan ten grondslag ligt.

Bovendien blijven andere (toekomstige) negatieve ontwikkelingen vaak buiten beschouwing. Stikstofdepositie, klimaatverandering, ruimtelijke versnippering en pesticiden gebruik hebben gezamenlijk invloed op soorten, maar worden zelden integraal gewogen in ontheffingstrajecten. Het gevolg is dat risico’s structureel worden onderschat.

Een reëel beschermingsbeleid vereist daarom:

- Een gebiedsgerichte benadering van soortenbescherming.
- Transparantie over schaalniveau en onzekerheden.
- En het hanteren van het voorzorgsbeginsel wanneer kennis ontbreekt.

Zolang de uitspraak ‘de gunstige staat van instandhouding komt niet in gevaar’ blijft functioneren als juridische aflat zonder inhoudelijke onderbouwing ondermijnt zij het doel van de natuurwetgeving. Wat we nodig hebben is niet geruststelling maar een onderbouwd systeem dat ruimte biedt aan ecologische complexiteit en onzekerheid. Tegelijkertijd dient de overheid daaruit haar zorgplicht af te leiden, zodat wij natuurbeschermers niet meer de rechter hoeven in te schakelen. Maar dat zal wel een utopische wensgedachte zijn...

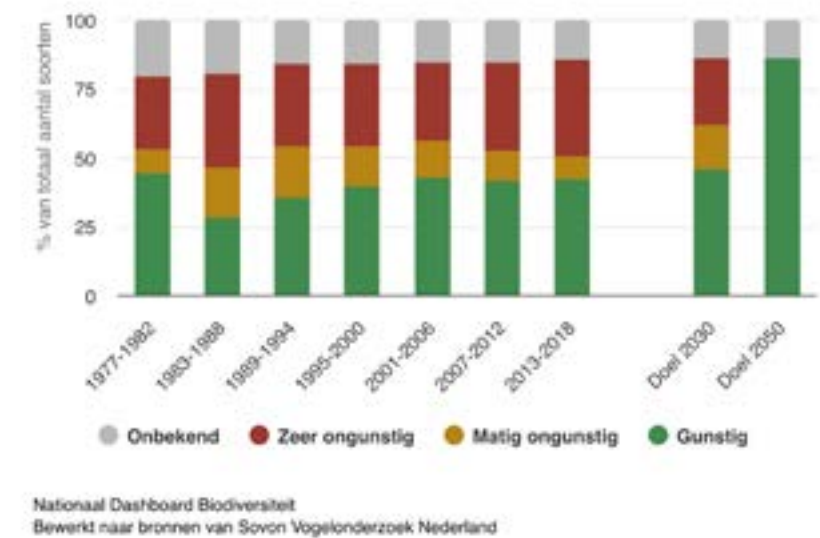

paddenpaar

Bescherming wordt al helemaal lastig als een rugstreeppad wordt besprongen door een gewone pad. Bij welk overheidsloket moeten we dan aankloppen? Een ding is zeker: ze zijn duidelijk van het pad af...

(foto: Johan Bos)

Ontwikkeling vogelrichtlijnsoorten

HERKENNEN (8)

Peter Boer

Er zijn talloze schimmel-, plant- en diersoorten die sprekend op elkaar lijken. En dus vaak opgezadeld worden met een verkeerde soortnaam. In de komende nummers van Blad pikken we er steeds een paar van uit. Als je weet waar je op moet letten, is het simpel.

Het Aziatische lieveheersbeestje.

Deze keer zet ik geen twee soorten naast elkaar, maar behandel er één. Dat is omdat deze soort zo variabel is, dat je snel op een verkeerd spoor gezet wordt. De kans dat je deze soort tegenkomt is erg groot. Het hele jaar zelfs, want overwinteren doen ze vaak in gebouwen. En dan vaak met velen bij elkaar. Is dat laatste het geval dan is de determinatie heel gemakkelijk, want je ziet gelijk een ratjetoe aan verschillend kleurige lieveheersbeestjes met gelige dekschilden tot bijna zwarte. En gesierd met twee tot wel twintig stippen. Het zijn sowieso grote lieveheersbeestjes (5 – 9 mm), zo groot als ons zevenstippelig lieveheersbeestje of soms nog iets groter.

Als je op het verkeerde been wordt gezet tijdens het determineren, komt dat vooral omdat je te veel naar de kleur en tekening van de dekschilden kijkt. Je moet je concentreren op de kop. Die is zwart met aan weerszijden twee witte banden, of wit met een M-vormig vlekkenpatroon, of met vijf vlekken in het patroon van een afdruk van een kattenpoot.

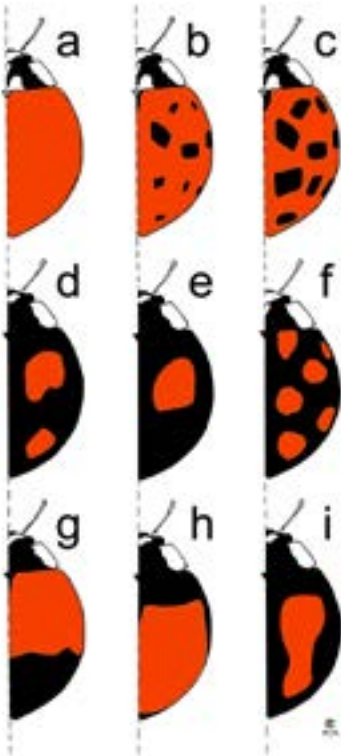
Soorten die er op kunnen lijken zijn kleiner, of hebben zwarte poten, of hebben een rommelig vlekkenpatroon op de kop.

USDA photo by Scott Bauer

bron: https://en.wikipedia.org/wiki/Harmonia_axyridis

Het kleur- en vlekkenpatroon zoals dat is waargenomen in Hongarije.

bron: https://www.researchgate.net/figure/The-colour-pattern-forms-of-the-harlequin-lady-bird-Harmonia-axyridis-Pallas-1773-in_fig1_317167947

Foto: Piet Singer, Marker Wadden 2025

Wijkcentrum Overdie
072-5402499
Van Maer-landstraat 8-10
1813 BG Alkmaar
Toegang gratis

leden van beide verenigingen zijn van harte welkom!

Save the Date!

24 SEPTEMBER 20:00 U.

Lezing spinnen door Caroline Elfferich

spinnen - Caroline en Maman

Spinnen, bij sommige roepen ze eindeloze verwondering op, maar bij de meeste mensen toch wel een afkeer. Voor kunstenaars een bron van inspiratie en voor sommige vaak ten onrechte gevreesd. Caroline is bioloog en de auteur van de Basisgids Spinnen. Spinnen beschikken over bijzondere eigenschappen en vertonen verrassend gedrag. Hierdoor zijn ze heel interessant om te observeren. Dat is echter niet zo gemakkelijk omdat ze meestal een verborgen leven leiden. Daardoor valt er veel te ontdekken als je met aandacht naar spinnen kijkt. Tijdens de lezing komen verschillende aspecten van spinnen aan bod. Een aantal algemenere soorten die in de bebouwde kom voorkomen worden voor het voetlicht gehaald.

22 OKTOBER 20:00 U.Lezing Philip Friesko De Wadden en de
Ontdekking van Ameland

Het Waddengebied strekt zich uit van Den Helder tot aan de Deense westkust. Het zijn woeste gebieden waar eb en vloed voortdurend het landschap van vorm doen veranderen. Het Nederlandse deel ligt tussen Texel en de Dollard. Als een barrière tegen de invloed van de Noordzee liggen de Waddeneilanden langs onze noordkust. De veerdam bij Holwerd steekt ver in het wad, waar de veerboot naar Ameland vertrekt. Ameland is, net als de alle Waddeneilanden, uniek. Van oost naar west en van noord naar zuid is Ameland voor de oplettende natuurliefhebber interessant van januari tot en met december. De stranden van de Noordzee en de kwelders en slikken van de Waddenzee veranderen onder invloed van de getijden vier maal per etmaal. Op ieder moment van de dag tref je op het strand nieuwe kunstwerken van de natuur aan en in ieder sei-

zoen zijn er weer andere vogelsoorten te zien. De eilanden hebben zee en strand, oude en jonge duinen, bossen, heide, moerassen, polders en kwelders. Al deze biotopen herbergen een eigen vogel- en plantenleven. Van de 1300 in Nederland voorkomende plantensoorten kunnen we er op Ameland maar liefst 500 terug vinden. Ons waddengebied is buitengewoon belangrijk voor deze trekvogels als tankstation op hun lange trektocht. Rust met een optimale natuurbeleving vinden we in de herfst, winter en voorjaar, er zijn dan weinig toeristen op Ameland. Toch is ook de zomer mooi en wie de juiste plekjes weet te vinden, ver weg van de strandtenten, kan optimaal genieten van bloeiende orchideeën, zeeraket of lamsoor. De Wadden, een belevenis!

waddenzee Philip Friesko(3) oktober

waddenzee Philip Friesko(2) oktober

26 NOVEMBER 20:00 U.Lezing Dick Groenendijk
De essentie van duinen

Dick Groenendijk werkt als ecooloog bij waterleidingbedrijf PWN en wil zijn passie voor het duingebied en de soorten die er voorkomen graag met je delen. Weet jij eigenlijk hoe bijzonder wereldwijd ongestoorde zandige kusten en duinen zijn? En wat heeft de ontstaansgeschiedenis van de duinen te maken met de wens om ze voor volgende generaties te bewaren? En is die ruim 7.500 hectare duingebied die PWN beheert, nou allemaal nodig voor de drink-

watervoorziening? En trouwens, welke ontwikkelingen en knelpunten zijn er eigenlijk en hoe creëer je daar voor het duingebied juist weer kansen voor? En waarom komen er zo belachelijk veel soorten planten en dieren voor? En misschien wel de leukste vraag: Wat is volgens jou eigenlijk de essentie van het duingebied? Dick Groenendijk probeert deze avond, samen met jullie, op deze vragen antwoorden te zoeken.

duinen groenendijk

KNNV-IVN Dinsdag – en Woensdaggroep

De programma's zijn te vinden in de Bladluis, de kalender en op de website www.knnv.nl/alkmaar, hier zijn ook eventuele aanpassingen te zien. De agenda's bevinden zich onder het kopje 'werkgroepen' bij dinsdag- respectievelijk woensdag-groep.

Coördinator Dinsdaggroep: Jannie Nijman, j.nijman66@upcmail.nl, tel. 06-12586146

Aanvang excursies 13.30 u., tenzij anders vermeld, einde ong. 16.30 u.

Coördinator Woensdaggroep: Marianne Knip mknip@jxm.nl tel. 06-14597021

Aanvang excursies: zie website.

KNNV & IVN WERKGROEPEN

IJsvogelwerkgroep

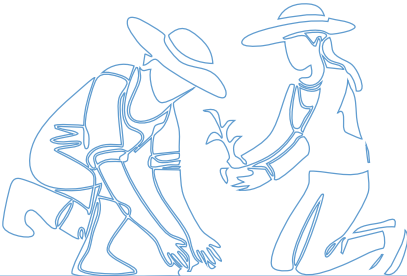
Coördinator: Rutger Polder, 1815jk232@hetnet.nl
Wie belangstelling heeft voor de IJsvogelwerkgroep kan contact opnemen met de coördinator, Rutger Polder.

Werkgroep Red de Hout

Werkgroep Red de Hout
Coördinator Johan Bos, voorzitter@regioalkmaar.knnv.nl
Red de Hout streeft ernaar om de Alkmaarderhout, het oudste stadspark van Nederland, definitief een beschermde status te geven. Inmiddels is Red de Hout, opgericht in 2016, als 'Werkgroep Red de Hout' onder de vleugels gekomen van de KNNV Alkmaar-Den Helder. Dit versterkt de positie van Red de Hout en het betekent eveneens een bundeling van kennis en informatie. Wij denken dat een beschermde status hard nodig is om verdere aantasting van de natuur in de Hout tegen te gaan.

Mossenwerkgroep

Coördinator: Pieter Korstanje, vbs@regioalkmaar.knnv.nl
De Mossenwerkgroep gaat in de herfst van 2025 weer op pad.
Excursies worden soms kort van tevoren gepland. Houd de website in de gaten!

Werkgroep Wimmenum

De gidsen van de werkgroep Wimmenum organiseren het gehele jaar door wandelingen op de eerste zondag van de maand in het duingebied ten noorden van Egmond aan den Hoef en Egmond aan Zee.
Start 10.30 uur aan het einde van het Nachtegalenpad bij het informatiebord van PWN in Egmond aan den Hoef.
Duinkaart nodig.
wimmenukl@gmail.com

Werkgroep Bergen aan Zee

In de zomermaanden – mei t/m augustus – wandelen we op de eerste woensdag van de maand. Deze start in de avond om 19.30 uur.
Van september t/m november en van februari t/m april is dat op de eerste zondag van de maand. Deze wandeling start om 14.00 uur.
Start bij het IVN Parnassagebouwte in Bergen aan Zee.
bergenaanzee@ivnnkl.nl.

Werkgroep Dijk en Waard

Wij organiseren wandelingen in het Park van Luna (4x per jaar), de Waerderhout (4x per jaar), Natuurbegraafplaats Geestmerloo (4x per jaar) en recreatie- en natuurgebied Geestmerambacht/Kleimeer (elke derde zondag van de maand.).
dijkenwaard@ivnnkl.nl

Strandwerkgroep

Coördinator: Wilbert Kerkhof, kerkhofo1@hetnet.nl
Excursies
Dit najaar blijven we de stranden van Noord-Holland bezoeken. Met wat stormen en de juiste stroming kunnen dan opnieuw schelpen, eikapsels en zeesterren gezocht worden.

Werkgroep Heiloo

De enthousiaste gidsen van de werkgroep Heiloo verzorgen elke derde zondag van de maand een ochtendwandeling in het Heilooër Bos, over het landgoed Nijenburg.
Start om 10 uur bij de Kattenberg aan de Kennemerstraatweg.
Melvin Gischler: 06 17268056.

Strandwerkgroep

Derde zondag van de maand
Kornet/juttocht Bergen aan Zee
Zomer: kornettrekken.
Winter: juttocht.

Start om 10 uur bij het IVN natuurcentrum Parnassia in Bergen aan Zee.
Johan Eilering: 06 57880486.

Werkgroep Rekerhout

Het hele jaar, op elke vierde zondag van de maand organiseren wij een wandeling in het mooie park de Rekerhout in Alkmaar.
Start om 10 uur bij de kinderboerderij, Krielenzand 5, in de Rekerhout.
rekerhoutwandeling@ivnnkl.nl

Werkgroep De Westert en De Bleek

In de zomermaanden (april t/m augustus) op de laatste woensdag in de maand, organiseren we een avondwandeling door dit prachtige gebied
westertbleek@ivnnkl.nl

KNNV Werkgroepen	coördinatoren
Planten	Pieter Korstanje 072-5622278 f2hheipie@hetnet.nl
Mossen	Pieter Korstanje 072-5622278 f2hheipie@hetnet.nl
IJsvogel	Rutger Polder 06 23181433 1815jk232@hetnet.nl
Dinsdag	Jannie Nijman 06 12586146 j.nijman66@upcmail.nl
Woensdag	Marianne Knip 06-14597021 mknip@jxm.nl
Strand	Wilbert Kerkhof 06-16642993 kerkhofo1@hetnet.nl
Paddenstoelen	Martijn Oud 06-29299052 mnaj.oud@ziggo.nl

Van harte welkom bij IVNNKL

• Farah Sandifort

• Emma van Anandel

• Michiel Slingerland

• Laura van Zwieten

• Sandra van Slooten

• Marjolein Swinkels

• Esthet Smit

• Nienke van Heerde

• Anne Hoedeman

• Marjolein Nijssen

• Kristina Schuknecht

• Eliza Jongerling

Wij hopen dat u zich snel thuis zult voelen bij onze vereniging.

Het bestuur

KNNV Alkmaar-Den Helder heten hun nieuwe leden van harte welkom.

Namens de besturen.

• Martijn Vellinga

• Iman Keuchenius

• Diantha Kinkhouwers

• Janine de Wilde

• Roel Koops

• Annelies Woerde

• Anneke Oussoren - Bartelsman

• Jeroen Pater

• Irma de Roode

IVN Werkgroepen	contactpersonen
Redactie Blad	Ger Augustus 06-40940692
Heemtuin Parnassia	Irene Voorberg 06-13399934
Website / ICT	Henk Volbeda en Duco Roelofs- webmaster@ivnnkl.nl
ICT-aangelegenheden	Henk Volbeda ict@ivnnkl.nl
Strandwerkgroep	Johan Eilering 06-57880486
Natuurwerkgroep Dijk en Waard	Martin Kool dijkenwaard@ivnnkl.nl
Mussenwerk	Thea Scheepe mussenwerk@gmail.com
Natuurkoffer voor ouderen	Thea Scheepe 06-36201344
Wandelingen Westert en de Bleek	Cocky van Engen 072-5334948 westertbleek@ivnnkl.nl
Wandelingen Heiloo	Melvin Gischler 06-1726 8056
Wandelingen Wimmenum	wimmenukl@gmail.com
Wandelingen Rekerhout	Paul Bannink 06-14171864 rekerhoutwandelingen@ivnnkl.nl
Scholenwerkgroep	Floor van Splunder f.vansplunder@gmail.com boekingscholen@ivnnkl.nl
Vleermuizenwerkgroep	Lineke Barendregt 072-5111660
Natuur/cultuurwandeling Bergen aan Zee	Hans Stapel 06-83581423 bergenaanzee@ivnnkl.nl
Werkgroep IVN APP routes	Piet Singer natuurapp@ivnnkl.nl
Educatiewerkgroep	Joop Bons 06-51850188
Natuurgidsenopleiding	Marja Apeldoorn natuurgidsenopleiding@ivnnkl.nl
Kruidentuin Rekerhout	Kruidentuin-rekerhout@ivnnkl.nl
Bibliotheek Parnassia	Joke Pruis, bibliotheek@ivnnkl.nl
Excursies 'Op maat'	Henk Groenewegen boekingscentrum@ivnnkl.nl
Strandmonitoring (SMP)	Marijtje de Wit marijtjedewit@hotmail.com

MAANDELIJKSE IVN-WANDEL-EXCURSIES EN OVERIGE ACTIVITEITEN

- Zie ook: <https://www.ivn.nl/afdeling/noord-kennemerland/maandelijkse-wandelingen#wandelingenmenu>
- <https://alkmaar-denhelder.knnv.nl/>

Colofon

ISSN 2210-416X

Redactie

Ger Augustus

Wim de Groot

Keat Kho: vormgeving en productie

Printwerk: DrukwerkMax

De KNNV afd. Alkmaar – Den Helder is een vereniging met meer dan 300 leden die zich met enthousiasme bezig houden met de natuur in al haar verschijningsvormen. Ze richt zich al 100 jaar op natuuronderzoek, natuurbeleving en natuurbescherming. De moederorganisatie KNNV is een landelijke vereniging met meer dan 50 afdelingen.

Bestuur KNNV:

Johan Bos (voorzitter), 06-54637766; voorzitter@regioalkmaar.knnv.nl
Jeanette den Herder (secretaris), tel. 06-13126318; secretaris@regioalkmaar.knnv.nl
Mathijs Altena (penningmeester), penningmeester@regioalkmaar.knnv.nl
Pieter Korstanje (veldbiologisch secretaris), 072-5622278; vbs@regioalkmaar.knnv.nl
Ledenadministratie: Mathijs Altena ledenadministratie@regioalkmaar.knnv.nl
Beëindiging van het lidmaatschap voor het komende jaar dient te geschieden vóór 1 november van het lopende jaar.

Website KNNV: <https://alkmaar-denhelder.knnv.nl>

Contributie 2024: € 38,00 (leden); € 15,00 (huisgenoten); € 21,00 (jeugdleden)

Bankrekening: NL55 INGB 0000 5194 35 t.n.v. KNNV afd. Alkmaar

Oprichtingsdatum: 19 april 1918; KvK: 37125280

IVN Natuureducatie is een landelijke vereniging met 170 lokale afdelingen, ruim 25.000 vrijwilligers en een centrale professionele organisatie die de lokale afdelingen ondersteunt bij hun activiteiten. IVN laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond en belangrijk natuur is.

IVN Noord-Kennemerland is een afdeling met meer dan 300 leden en zo'n 110 natuurgidsen. De afdeling organiseert natuurlessen voor scholen en voor ouderen (natuurkoffer), excursies (aan het strand, in de duinen, het achterland en stadsparken), wandelingen, exposities, thematische groencursussen en een natuurgidsenopleiding. Door deze laagdrempelige activiteiten maakt een groot aantal mensen kennis met de natuur en kunnen zij die natuur beleven.

Bestuur IVNNKL:

Henk Groenewegen (voorzitter) 06-23575780, voorzitter@ivnnkl.nl

Jan Pels (secretaris) secretaris@ivnnkl.nl

Heleen Dekhuijzen (penningmeester) penningmeester@ivnnkl.nl

Arjen Geerling (lid), 072-5152823, aageerling@planet.nl

Theo Noten (lid) the.noten@planet.nl

Frank Elzas (lid) frank@elzas.eu

Website IVN Noord-Kennemerland: www.ivn.nl/nkl

Contributie: leden €25,- huisgenoten €12,50 donateurs €17,-

Rekening ING: NL29INGB 0001 6674 13 (IBAN)

t.n.v. IVN afdeling Noord-Kennemerland

Oprichtingsdatum: 17 mei 1968; KvK: 40635172

Blad verschijnt 4 maal per jaar en is een uitgave van
KNNV afdeling Alkmaar – Den Helder
en IVN Noord-Kennemerland
Eenentwintigste jaargang, nummer 81
Indien onbestelbaar, gaarne retour aan:
Fabrieksstraat 28
1749 AW Warmenhuisen